Oponentský posudok predložených filmov Mgr.art.Joanny Kožuch, ArtD.

V relatívne rozsiahlej –a úspešnej - súčasnej animovanej tvorbe pre deti sa Kožuch snaží dôsledne udržiavať trend náročných tém určených dospelému divákovi, myšlienkove sústredených na aktuálne problémy spoločnosti.

Ododňa, keď počali svoje prvé dieťa, presnejšie – keď si uhnietli cesto - Joanna a Boris si začnú písať denník. Motív cesta bude funkčným refrenom až do konca, keď sa On a Ona s chuťou zahryznú do upečeného koláča. Píšu a súčasne obrazovo komentujú svoje prvé postrehy a zážitky, odkrývajú pred nami dôverný svet mladých ľudí v čase očakávania. Ona je vitálna, aktívna, On trochu bezradný a nesústredený, ako my muži v takých situáciách bývame. Chvíľu sa paralelne pohybujú po koľajisku života, potom zase osamelo, každý podľa svojho naturelu. Prichádza očakávaný termín, v **39.týždni a 6. dni** , posledný zápis a denník sa zatvára do rozostrenia. Žiadne sentimentálne finále, žiaden oslavný chórus, všetko v prísnom ráciu /na môj vhľad trochu cynické – veľmi privátny názor/. Kombinácia fotografií s kresbou, časozberné fázovanie. Kožuch sa trochu stráca v kvantite nápadov, možno to chcelo pevnejšiu dramaturgiu...

MUSIC BOX je súčasťou medzinárodného projektu /čítame prítomnosť rakúskeho a nemeckého partnera/, ale autentické poňatie je domáce – J.Kožuch a K.Moláková, rovnako niektoré producentské profesie. Pozoruhodná hudba Ying Wangovej vtláča tejto verzii vyhranený štýl. Umocňuje klasickú púťovú atrakciu, predvedenú cez figúrky rôznofarebných skupín cvičencov, v dvoj či trojakom zajatí v akomsi flašinete, ktorý kľukou ovláda realistická ľudská ruka. Tá je v celkom odlišnom výtvarnom kóde a zrejme reprezentuje akúsi vonkajšiu silu. Je to ruka „nadcvičenca", majiteľa či riaditeľa flašinetu, šéfa cirkusu? Preto tu nebudem hľadať širšie konotácie /možno tam ani nie sú/. Povedzme len, že MB je akési animačné cvičenie o cvičení v jednom flašinete. Ak divák prečíta aj nejaké filozofické reflexie, tým lepšie.

FONGOPOLIS predstavuje režisérku v polohe, ktorá jej najviac svedčí – ako experimentátorku. Obklopila sa viacerými spolutvorcami, ktorí výdatne napomáhajú pozitívnemu vyzneniu filmu. Týka sa to oruchovania, dokresľovačiek, dvoj či viac expozícií, manipulácie s fotografiou osve aj v spojení s dynamickou kresbou, majstrovskej práce s filmovým tichom a radu výtvarných postupov, ktoré ujednocujú sloh narácie. Príbeh huslistu ponáhľajúceho sa na vlak je spočiatku priamočiary. Až vo chvíli, keď sa hrdina zamotá do nečakaných situácii na nádraží, uvedomujeme si jeho osudovú osamelosť. Joanna rozohráva ohňostroj pozoruhodných až surealistických obrazov /do omrzenia sa opakujúci digitálny časový informátor, konflikt pri pokladni, nevľúdny dav, stupňujúca sa agresivita ludí na stanici ale aj v krčme, s jedinečne odpozovanými charaktermi – dodám, že sa tu uplatnila takmer celá animovaná katedra a zahral som si aj ja !/ a Joanna nás režirovala sústredene, nápadito, s humorom/, až po finále – pred zrakom nášho muzikanta sa vzďaľuje vytúžená vlaková súprava. Ticho. A prichádza katarzia – huslista na lavičke začne do ticha vyhrávať, ľudia spozornejú, pristavujú sa, vracajú sa za hudbou , spätne cvakajú digitálne hodiny, spätne kráčajú ľudia, asi iní, osvietení nádherou husľového sóla, vracia sa čas a pomaly sa vracia aj kýžený vlak. Autorka rozkladá molekuly času do akéhosi bezčasia, aby ich mohla reinkarnovať na začiatok a odkryla relativitu nášho poznania. Fongopolis upozorňuje na

silnú stránkou autorky: kombinácia dokumentárnej faktúry s prostriedkami animácie /fantázie/ bude najzaujímavejšou kapitolou v jej nasledujúcom tvorivom curiculu.

Koráb, voľne sa kymácajúci na vode, potom fantom, zajatý v piesku, stroskotaný na brehu. Ten úvodný záber je mottom, refrénom, myšlienkovým extraktom filmu **Bolo raz jedno more.** Opatrné odkazy na mapu prezrádzajú, že budeme hovoriť o faktoch, realite, enviromentálnom východisku k príbehu o tom, čo „bolo raz.." Aralské more po nepremyslenom zásahu človeka, po sociálnych inžinierskych chimérach, po horlivých plánoch, ako „rozkážeme vetru, dažďu" a moru, sa stratilo, zaniklo, niet ho. Zostalo zopár starých ľudí so spomienkami. Autorka s publicistickou naliehavosťou, ale nie dravou či agresívnou, s porozumením zvedavého cestovateľa a priam láskavosťou, odkrýva situácie, individuálne aj kolektívne príbehy. Balansuje na hrane priamočiarej angažovanosti, ale nepadá do jej osídiel. Primárne výrazové prostriedky sú z arzenálu animovaného filmu, čiže z veľmi subjektívneho zázemia. „Môj obraz Aralského jazera, môj Uzbekistan" – hovorí Kožuch. Preto nepotrebuje psychologické motivácie, aké očakávame od dokumentárneho filmu. Preto jej vystačí plocha štvrť hodiny, na čo by v dokumente potrebovala podstatne viac priestoru. Stačí výtvarný náčrt, metafora, náznak. Dokresľovanie, rotoskop, stretanie animačných trikov s foto-grafickými novotvarmi, animácia piesku.Kožuchová predviedla veľmi osobný, ukážkový animo-dokumentárny obraz par excelance.

Záver. Filmová tvorba, mnohokrát ocenená doma i v zahraničí, pedagogické pôsobenie autorky i jej mimoškolské aktivity, ako aj predložené praktické habilitačné práce optimálne zodpovedajú všetkým kritériám na priznanie docentúry. Toto moje jednoznačne pozitívne stanovisko prosím tlmočiť p.dekanke fakulty. Po obhajobe a vypočutí prednášky doporučujem priznať Mgr.art. Joanne Kožuch ,ArtD. hodnosť docentky FTF.

Prof.Rudolf Urc, ArtD